

הלכות שבת פרק טז

פרק טז

א.

מקום שלא הוקף לדירה אלא שיהיה תשמישו לאויר,
כגון גנות ופרדסים, וכגון המקיף מקום מן הארץ לשמרו, וכיוצא בהן,
אם יש בגובה המחיצות עשרה טפחים או יתר, הרי הוא כרשות היחיד לחייב
המוציא והזורק והמושיט ממנו לרשות הרבים או מרשות הרבים לתוכו,
ואין מטלטלין בכולו אלא אם כן יש בו בית סאתים או פחות,
אבל אם היה בו יתר על בית סאתים, אסור לטלטל בו אלא בארבע אמות
ככרמלית:

ב.

וכן, עמוד שגבוה עשרה ורחב בית סאתים, מטלטלין על כולו.
היה רחב על בית סאתים, אין מטלטלין בו אלא בארבע אמות.
סלע שבים, היה גבוה פחות מעשרה, מטלטלין מתוכו לים ומן הים לתוכו,
שהכל כרמלית.
היה גבוה עשרה, אם היה רחבו מארבעה טפחים עד בית סאתים, הואיל
ומותר לטלטל בכולו אין מטלטלין לא מתוכו לים ולא מן הים לתוכו.
היה יתר מבית סאתים, אף על פי שהוא רשות היחיד, הואיל ואסור לטלטל
בו אלא בארבע אמות ככרמלית, הרי זה מותר לטלטל מתוכו לים ומן הים
לתוכו, שזה דבר שאינו מצוי הוא ולא גזרו בו:

כמה הוא בית סאה, חמישים אמה על חמישים אמה.

נמצא בית סאתים מקום שיש בשיבורו חמשת אלפים אמה.

וכל מקום שיש בו כמידה הזאת, בין שהיה מרובע, שהוא שבעים ושירים על שבעים ושירים, בין שהיה עגול, בין שאר הצורות, הרי זה נקרא בית סאתים:

מקום שלא הוקף לדירה שיש בו בית סאתים, אם היה ארכו כשנים ברחבו כדי שיהיה מאה על חמישים כחצר המשכן, מותר לטלטל בכולו. אבל אם היה ארכו יתר על שנים ברחבו אפילו אמה אחת, אין מטלטלין בו אלא בארבע אמות, שלא עשו בית סאתים שתשמישו לאויר כשאר החצירות אלא מחצר המשכן:

מקום שהוקף לשם דירה,

אם פרץ בו פרצה יתר על עשר אמות בגובה עשרה טפחים, וגדר בה לשם דירה עד עשר, מותר לטלטל בכולו. ואפילו פרץ אמה וגדרה לשם דירה, פרץ אמה וגדרה לשם דירה, עד שהשלימה ליתר מעשר, מותר לטלטל בכולו, אף על פי שיש בו כמה מילין:

מקום יתר מבית סאתים שהוקף לדירה

אם נזרע רובו - הרי הוא כגינה ואסור לטלטל בכולו.

נזרע מיעוטו - אם נזרע ממנו בית סאתים, מותר לטלטל בכולו,

ואם היה המקום הזרוע יתר מבית סאתים, אסור לטלטל בכולו.

ניטע רובו - הרי הוא כחצר, ומותר לטלטל בכולו.

נתמלא מים, אפילו היו עמוקים הרבה,

אם היו ראויין לתשמיש - הרי הן כנטעים, ומותר לטלטל בכולו,

ואם אינן ראויין - אין מטלטלין בו אלא בארבע אמות:

ז.

מקום שהוקף שלא לשם דירה שיש בו בית שלש סאין, וקירו בו בית סאה -

קירוי מתירו, שפי תקרה יורד וסותם:

ח.

נפרץ במלואו לחצר, ונפרצה חצר כנגדו - חצר מותרת כשהיתה, והקרפף

אסור כשהיה, שאין אור החצר מתירו:

ט.

היה יתר מבית סאתים ובא למעטו באילנות, אינו מיעוט.

בנה בו עמוד בצד הכותל, גבוה עשרה ורחב שלשה או יתר, הרי זה מיעוט,

פחות משלשה, אינו מיעוט, שכל פחות משלשה כלבוד הוא.

וכן, אם הרחיק מן הכותל שלשה ועשה מחיצה, מיעוט, פחות משלשה, לא

עשה כלום:

י.

טח את הכותל בטיט, אף על פי שאינו יכול לעמוד בפני עצמו, הרי זה

מיעוט.

הרחיק מן התל שלשה ועשה מחיצה, הועיל.

עשה מחיצה על שפת התל, אינו מועיל, שהעושה מחיצה על גבי מחיצה אינו מועיל.

נבלעה מחיצה התחתונה והרי העליונה קיימת, הואיל ונעשית העליונה לשם דירה, והרי אין שם נראה אלא היא, הרי זה הועיל, ומותר לטלטל בכולה:

י.

רחבה שאחורי בתים יתירה על בית סאתים, אין מטלטלין בה אלא בארבע אמות, ואפילו היה פתח הבית פתוח לתוכה. ואם פתח הפתח לשם ואחר כך הקיפה, הרי זו כמוקפת לדירה, ומותר לטלטל בכולה:

יא.

רחבה הפתוחה למדינה מצד אחד, ומצד אחר פתוחה לשביל המגיע לנהר, עושה לה לחי מצד המדינה, ויהיה מותר לטלטל בכולה, ומתוכה למדינה, ומן המדינה לתוכה:

יב.

יחיד ששבת בבקעה, ועשה מחיצה סביב לו, אם יש בה עד בית סאתים, מותר לטלטל בכולה, ואם היתה יתר על בית סאתים, אינו מטלטל בה אלא בארבע אמות.

וכן אם היו שנים.

אבל שלשה ישראלים או יתר עליהן ששבתו בבקעה, הרי הן שיירה, ומותר להן לטלטל בכל צרכן אפילו כמה מילין, והוא שלא יישאר מן המחיצה שהקיפו בית סאתים פנוי בלא כלים, אבל אם נשאר בית סאתים פנוי בלא כלים ולא היו צריכין לו, אסורין לטלטל בכל המחיצה אלא בארבע אמות. ואין הקטן משלים לשיירה:

שלשה שהקיפו כדי צרכן וקנו שביתה, ואחר כך מת אחד מהן, הרי הן מותרין לטלטל בכולה.

קנו שנים שביתה ביתר מבית סאתים, ואחר כך בא להם שלישי, אסורין לטלטל אלא בארבע אמות כשהיו קודם שיבוא זה, שהשביתה היא הגורמת, לא הדיורין:

שלשה מקומות המוקפין שלא לשם דירה זה בצד זה, ופתוחים זה לזה, שנים החיצונים רחבים והאמצעי קצר, שנמצאו לשנים החיצונים פסין מכאן ומכאן, והיה אחד בזה ויחיד בזה ויחיד בזה, נעשו כשיירה, ונותנין להן כל צרכן.

היה האמצעי רחב ושנים החיצונים קצרים, שנמצא האמצעי בפסין משני רוחותיו, הרי הוא מובדל משנים החיצונים, לפיכך אם שבת יחיד בזה ויחיד בזה ויחיד בזה, אין נותנין להן כל צרכן, אלא כל אחד ואחד יש לו בית סאתים במקומו.

היה יחיד בזה ויחיד בזה ושנים באמצעי, או שנים בזה ושנים בזה ואחד באמצעי, נותנין להן כל צרכן:

הלכות מחיצה

כל מחיצה שאינה יכולה לעמוד ברוח מצויה אינה מחיצה,

וכל מחיצה שאינה עשויה לנחת אינה מחיצה,

וכל מחיצה שאינה עשויה אלא לצניעות בלבד אינה מחיצה,

וכל מחיצה שאין בגבהה עשרה טפחים או יתר אינה מחיצה גמורה. גידור
חמישה ומחיצה חמישה מצטרפין:

טז.

כל מחיצה שיש בה פרוץ מרובה על העומד אינה מחיצה.
אבל אם היה פרוץ כעומד הרי זו מותרת,
ובלבד שלא יהיה באותן הפרצות פרצה שהיא יתר מעשר אמות, אבל עשר
אמות הרי היא כפתח.
ואם היה לפרצה זו צורת פתח, אף על פי שיש בה יתר מעשר אינה מפסדת
המחיצה, והוא שלא יהיה בה הפרוץ מרובה:

יז.

במה דברים אמורים, בזמן שהפרצות משלשה טפחים ומעלה, אבל אם היו
הפרצות כל פרצה מהן פחותה משלשה, הרי זו מותרת אף על פי שהפרוץ
מרובה על העומד, שכל פחות משלשה הרי הוא כלבוד:

יח.

כיצד, הרי שהקיף בקנים ואין בין קנה לחבירו שלשה טפחים, או שהקיף
בחבלים ואין בין חבל לחבירו שלשה טפחים, הרי זו מחיצה גמורה, אף על
פי שהיא שתי בלא ערב או ערב בלא שתי.
וצריך שיהיה גובה הקנה עשרה, או שיהיה מן הארץ עד סוף עובי החבל
העליון עשרה אם הקיף בחבלים, שאין מחיצה פחותה מעשרה.
וכל השיעורין האלו הלכה למשה מסיני הן:

צורת פתח האמורה בכל מקום היא אפילו קנה וכיוצא בו מכאן, וקנה מכאן, וקנה על גביהן. גובה שני הלחיים עשרה טפחים או יתר, והקנה וכיוצא בו שעל גביהן, אף על פי שאינו נוגע בשני הלחיים אלא יש ביניהן כמה אמות, הואיל וגובה הלחיים עשרה הרי זו צורת פתח. וצורת פתח שאמרו צריכה שתהיה בריאה לקבל דלת, אפילו דלת של קש:

כ.

פתח שצורתו כיפה, אם יש באורך רגלי הכיפה עשרה טפחים, הרי זו צורת פתח.

וצורת פתח שעשה אותה מן הצד אינה כלום, שאין דרך הפתחים להיות בקרן זווית אלא באמצע:

כא.

בכל עושין מחיצה, בין בכלים, בין באכלים, בין באדם, אפילו בבהמה ושאר מיני חיה ועוף, והוא שיהוא כפותין, כדי שלא ינודו:

כב.

מחיצה העומדת מאיליה הרי זו כשרה. ומחיצה הנעשית בשבת הרי זו מחיצה, ואם נעשית בשגגה מותר לטלטל בה באותה שבת, והוא שלא תיעשה לדעת המטלטל, אבל אם נתכוון אדם לזו המחיצה שתיעשה בשבת כדי לטלטל בה, אף על פי שעשה אותה העושה בשגגה, וכן אם נעשית במזיד אף על פי שלא נתכוון זה לטלטל בה, הרי זה אסור לטלטל בה:

מותר לעשות מחיצה של בני אדם בשבת, שיעמיד זה בצד זה, ובלבד שלא ידעו אלו העומדים שבשביל לעשותן מחיצה העמדו, ולא יעמיד אותן אדם שהוא רוצה להשתמש במחיצה זו, אלא יעמיד אותן אחר שלא לדעתו:

אילן שהוא מיסך על הארץ, אם אין נופו גבוה מן הארץ שלשה טפחים, ממלא בין בדיו ועליו תבן וקש וכיוצא בהן, וקושרן בארץ עד שיעמוד ברוח מצויה ולא יתנדנד, ומטלטל תחת כולו.

והוא שיהיה תחתיו עד בית סאתים,

אבל אם היה יתר מבית סאתים, אין מטלטלין תחתיו אלא בארבע אמות, מפני שתחתיו מקום שלא הוקף לדירה הוא: